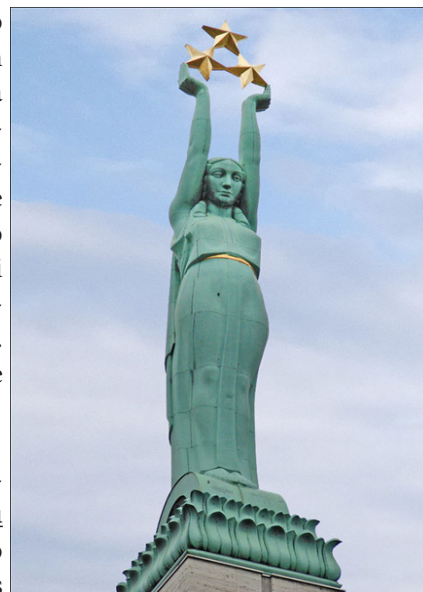

Bristký plán je jasný – spustiť seriózne medzinárodné rokovanie o reformách v EÚ.

Európski politici už pomaly nevedia, ktorú tému skôr prediskutovať.

Staronový ministerský predseda Spojeného kráľovstva David Cameron má po voľbách v rukách poslaneckú moc, ktorá prekvapila všetkých, vrátane samotnej Konzervatívnej strany. Plán je však jasný – spustiť seriózne medzinárodné rokovanie o reformách v EÚ. A hoci je v lotyšskej Rige oficiálne summit východného partnerstva, ktorý by sa mal zaoberať otázkami krajín východnej Európy, otázka reforiem a britského referenda bude na poprednom mieste. Minister zahraničia Phillip Hammond oficiálne prehlásil, že cieľom je dohoda s EÚ čo najskôr.

Ak sa ju podarí iniciovať, prípadnú zmenu sotva budú diktovať len britskí politici. V EÚ sú tri vážne definované bloky krajín volajúce po zmenách. Rozpočtoví euro-jastrabi na čele s Nemeckom chcú prísnejšie (a tento krát ale už naozaj aj vymáhané) rozpočtové pravidlá, ktoré zabránia vyjedaniu spoločného eurokoláča. Francúzska skupinka si predstavuje viac „solidarity“, teda väčší rozpočet EÚ, spoločné investičné fondy, či zdieľané sociálne schémy. Británia by chcela prečesať brusselskú byrokraciu. Ale rada by konečne videla aj dobudovaný spoločný trh pre služby, jasné rozdelenie európskych a národných kompetencií, či možnosť pre nečlenov Eurozóny brániť sa voči spoločnému postupu euro-bloku. V tom môže počítať aspoň s čiastočnou podporou krajín ako Dánsko, Švédsko, či Poľsko. Samozrejme, vo vzduchu visí aj jedna zásadná otázka: reformovať samotné Zmluvy o EÚ, alebo sa pohybovať v existujúcom rámci?

Ku Cameronovi smeruje už aj prvá načiahnutá ruka. Nemecký minister financií Schäuble prehlásil, že si vie predstaviť skombinovanie krokov potrebných na zabezpečenie budúcnosti Eurozóny a britských požiadaviek na rozsiahlu reformu EÚ.

Tým nepriamo naznačil, čo je druhou neoficiálnou, ale asi najhlasnejšou témou štvrtkového stretnutia v Rige. Grécky premiér Tsipras chcel zo summitu spraviť ďalší z núdzových summitov o Grécku, to mu však Európska rada zatrhla. To mu sotva zabráni zamestnať kľúčových hráčov Angelu a Francois.

Grécki opäť našli riešenie - použili grécky rezervný účet v MMF.

Majú aj o čom. Grécko bolo predminulý týždeň najbližšie ku bankrotu od vypuknutia druhej „vlny“ dlhovej krízy. Ako vyšlo najavo, premiér Tsipras v piatok 8. mája poslal šéfke MMF list, v ktorom priznal, že nadchádzajúcu splátku 12. mája Grécko už nedokáže zaplatiť. Rovnako tak túto informáciu zatelefonoval americkému ministrovi financií. Riešenie sa našlo až po zúfalom brainstormingu, keď sa prišlo na možnosť použiť grécky rezervný účet v MMF na zaplatenie dlhu voči MMF. Získali tak 650 miliónov, zopár ďalších kdesi naškriabali a splátku poslali.

A blíži sa ďalšia splátka, s dátumom 5. júna. Hovorca parlamentu Nikos Filis o nej povedal, že túto už zaplatiť nedokážu. Financmajster Varoufakis nádej dal, ale prioritou vraj bude zabezpečenie výplaty miezd štátnych zamestnancov a penzií. Ostrými vyjadreniami naďalej nešetří: „Želám si, aby sme mali drachmu, aby sme nikdy neboli bývali vstúpili do Eurozóny. Myslím, že dnes už s týmto hlboko vnútri súhlasia všetky

Grécky plán predĺžený do júna by sa mal ďalej predĺžiť niekedy do jesene.

Jednotný názor na monetárnu politiku neexistuje ani v samotnej ECB.

členské štáty. Eurozóna je veľmi zle vymyslená. A keď ste raz dnu, bez katastrofy sa nedá vystúpiť.“

Situácia je absolútne kritická, ale plány záchrany sa spriadajú naďalej. Ten aktuálny je skúsiť zvolať núdzový summit v posledný májový pondelok a na ňom dohodnúť vyplatenie aspoň necelých 4 miliárd eur zo 7,2 miliardy eur ostávajúcich v záchrannom balíku. Taký je podiel dočasného eurovalu, zvyšok je podiel MMF, ktorý je vo veci posudzovania navrhovaných gréckych reforiem neoblomný. Peniaze by sa mali vyplatiť za pokrok Grécka v reformách DPH. Tieto peniaze by stačili na uhasenie splátok na pár mesiacov. Zároveň by sa plán predĺžený do júna ďalej predĺžil niekedy do jesene, čím by vznikol čas na ďalšie vyjednávanie.

Grécko môže čeliť menšej ofenzíve aj na druhom fronte. ECB natiahla limit pre núdzovú likviditu poskytovanú gréckym bankám (ELA) už na 80 miliárd eur. Odhaduje sa, že grécke banky majú kolaterál zhruba po limit 95 miliárd. ECB však nahlas zvažuje úpravu pravidiel na tento kolaterál, čo by maximálny grécky limit posunulo niekam späť k 88 miliardám eur. Pri súčasnom tempe navyšovania limitu by to pre grécky bankový systém znamenalo ešte asi 4-5 týždňov života. To je však teória, v praxi bola zatiaľ ECB milosrdná ako ten povestný Samaritán. Kritikom je tradične najmä Jens Weidmann z nemeckej centrálnej banky, podľa ktorého „Nie je v poriadku, aby ECB financovala banky, ktoré nemajú prístup na trh, aby tieto banky vzápätí financovali štát, ktorý sám nemá prístup na trh.“

Jednotný názor na monetárnu politiku neexistuje ani v samotnej ECB. Zdá sa, že dokonca ani v konkrétnych ľuďoch. Mario Draghi napríklad v nedávnej prednáške varoval pred nebezpečenstvom dlhodobo nízkych úrokových mier, ktoré napríklad robia problematickým sporenie na dôchodok. Škoda, že v prednáške nerozobral aj to, ako a kedy sa ECB vlastne chystá už niekoľkoročnú politiku super nízkych úrokových mier opustiť bez toho, aby nevybuchli dlhopisové trhy polovici Európy.

Niektorí sa strachujú, iní radujú. Kryptomena Bitcoin konečne prerazila aj medzi burzových „dospelákov“. Po dvoch veľkých kapitálových injekciách do služieb založených na Bitcoine zo začiatku tohto roka (podieľali sa aj Goldman Sachs a NYSE) dostala táto mena vlastný cenový index na Newyorskej burze.

Tak hádam ju na tom Wall Streete nepokazia!

Martin Vlachynský
21.5.2015